

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C48 – OPE5**
zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken

van 12 november 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Filip Watteuw tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over een gezamenlijke controleactie van De Lijn en de politiezone Vlas (Kortrijk-Kuurne-Lendeledede) 3

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de toegekende bonussen aan het management van BAM 6

■

Voorzitter: de heer Jan Peumans

Vraag om uitleg van de heer Filip Watteeuw tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over een gezamenlijke controleactie van De Lijn en de politiezone Vlas (Kortrijk-Kuurne-Lendeledede)

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, de controleactie die werd uitgevoerd door De Lijn, in samenwerking met de politiezone Vlas, vind ik absoluut niet vanzelfsprekend. Ik heb er voor alle duidelijkheid geen moeilijkheden mee dat er controleacties worden uitgevoerd. Ik vind het normaal dat De Lijn controles uitvoert op zwartrijden en dat de politie acties doet, gericht op ernstig drugsmisbruik en dealen. Maar wat hier gebeurde, is toch iets anders. Verscheidene lijnbussen werden afgeleid, de veelal jonge passagiers moesten uitstappen en op een lijn gaan staan. Een drugshond van de politie ging de rijen af, waarna de controleurs van De Lijn de geldigheid van de vervoersbewijzen controleerden.

Het vreemde zit hem in de combinatie van beide controleacties. Dit zorgt immers voor een zekere rolverwarring en kan leiden tot imagoschade. Bovendien is het allerm minst duidelijk wat de voorwaarden zijn voor zo'n gezamenlijke controleactie. Het is evenmin duidelijk wat het doel was van de drugsactie. Betrof het een preventieve actie, of een gerichte, repressieve actie? In dat laatste geval was het dan toch vreemd dat de resultaten vrij beperkt waren. Eén jongedame werd gevat met een gebruikshoeveelheid drugs op zak. Voor de rest werden enkel drie zwartrijders betrapt door de mensen van De Lijn.

Het gaat mij vooral om het feit dat de combinatie van die acties niet vanzelfsprekend is, minister. Was u vooraf op de hoogte van de samenwerking tussen De Lijn en de politiezone Vlas? Was de actie preventief, dan wel repressief bedoeld? Vindt u het gepast dat De Lijn meewerkt aan dergelijke combinatiecontroleacties en ze samen met de politie uitwerkt? Zal dat in de toekomst nog gebeuren? Zo ja, zou het dan weer om drugscontroles gaan of acht u het mogelijk om controles te doen op nog andere zaken dan drugsgebruik?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Watteeuw, ik neem aan dat dit een vervolgvraag is. In het verleden is hier namelijk al heel wat te doen geweest rond die gezamenlijke acties. Ik heb er dan ook alle begrip voor dat u hier wat extra uitleg wenst.

Ik ben inderdaad op de hoogte van het feit dat De Lijn gezamenlijke acties uitvoert met de politiediensten. Dat gebeurt eigenlijk in naleving van een protocol dat werd ondertekend op 17 juli 2006 door de toenmalige minister van Mobiliteit Van Brempt en de federale minister van Binnenlandse Zaken Dewael. Zij hebben toen een aantal vormen van samenwerking afgesproken, uiteraard allemaal binnen het veiligheidsplan, waarover straks meer. Het is echter niet zo dat ik van elke actie op de hoogte word gebracht. Dat was ook absoluut niet de bedoeling.

Het protocol beoogt het overleg en de samenwerking tussen de politiediensten en De Lijn met betrekking tot de domeinen veiligheid, verkeer en opleidingen. Het heeft als doel de veiligheid van zowel de reizigers als het personeel te verzekeren en de kwaliteit en de efficiëntie van de dienstverlening van het openbaar vervoer te verhogen door gezamenlijke acties te coördineren. Elke gezamenlijke actie gebeurt conform het principe van partnerschap "ten aanzien van de veiligheid in het domein van het openbaar vervoer", zoals dat werd verwoord in het Nationaal Veiligheidsplan 2004-2007 en werd goedgekeurd door de ministerraad op 30 maart 2004. Het Nationaal Veiligheidsplan 2008-2011, dat werd goedgekeurd door de ministerraad op 1 februari 2008, is het huidige lopende veiligheidsplan, dat dezelfde principes hanteert.

Het protocol voorziet ook in de ontwikkeling van een veiligheidsmonitor, waarbij in functie van de ernst van de overlast door de bevoegde diensten de gepaste maatregelen worden

genomen. Die veiligheidsmonitor wil dus niet enkel meten hoe het gesteld is met de sociale veiligheid bij de reizigers en het personeel van De Lijn, maar wil ook daadwerkelijke input geven aan het veiligheidsplan om de beschikbare middelen en maatregelen flexibel en gepast in te zetten. Ik vertel u dat om aan te tonen wat de bedoeling is van de acties die worden uitgevoerd.

De uitwerking van de veiligheidsmonitor van De Lijn gebeurde in samenwerking met de vaste commissie van de lokale politie en de federale politie. In dat zogenaamde operationele overleg wordt in consensus bepaald welke maatregelen er in allerlei aandachtsbuurten moeten worden genomen. Voor de voorlopers van de actie waarover uw vraag handelt, werden afspraken gemaakt tussen de geïntegreerde politie en De Lijn. De veiligheidsmonitor wordt gevoed door meldingen van incidenten op en aan het openbaar vervoer.

Op basis van de verzamelde gegevens legt de veiligheidsmonitor de aandachtsbuurten vast: de buurten waar op bepaalde tijdstippen een concentratie van incidenten gemeld is. West-Vlaanderen heeft al zo'n gestructureerde samenwerking sedert 1996. Die samenwerking bestaat dus al heel lang. Alles wat nu gebeurt – monitor, nationaal veiligheidsplan, het protocol van 2006 – is het voortvloeiende van wat al lang bestaat.

Uit de analyses is gebleken dat er in de omgeving van het station van Kortrijk een aantal veiligheidsproblemen bestaan. In overeenstemming met het samenwerkingsakkoord werd een gezamenlijke actie belegd tussen de lokale politie, de federale politie, de spoorwegpolitie, de lijncontroleurs en de gemeenschapswachten. Al die acties passen in wat is afgesproken in 2006, maar ook in het socialeveiligheidsplan van De Lijn. Ze zijn dus altijd preventief en ze hebben een ontradend effect.

Ik kan alleen maar beamen dat dit nuttig is. Ik verwijs naar het in 2006 afgesloten protocol. Dat bouwt volledig voort op de nationale veiligheidsplannen. Maatschappelijke fenomenen zoals agressie en overlast doen zich, spijtig genoeg, ook voor op het openbaar vervoer. Alleen als we proberen dit integraal aan te pakken, maken we kans een goed sociaal veiligheidsbeleid te verwezenlijken. De Lijn werkt samen met de preventiediensten van de steden en gemeenten, en met de straathoekwerkers, maar ook met de lokale en federale politiediensten.

De acties die tot nog toe werden georganiseerd, werden zowel door de lijncontroleurs als de politiediensten als positief ervaren. Over de laatste actie hebt u misschien enkele tegengestelde berichten, maar er zijn toch ook veel reizigers die het positief vonden dat dergelijke acties worden ondernomen.

Ik denk dat het heel nuttig is om voort te werken op de ingeslagen weg. De veiligheidsmonitor verzamelt in dit systeem een pak gegevens en plaatst zeer nauwkeurig aandachtspunten en aandachtsproblemen in de spotlights. Het is noodzakelijk dat te gepaste tijde acties worden ondernomen. Ik wil hier benadrukken dat die acties niet zomaar uit de lucht komen vallen. Ze komen er nadat een zo accuraat mogelijk beeld is gevormd van een bepaald veiligheids- of onveiligheidsfenomeen.

U vraagt of er nog andere zaken mogelijk zijn. Ik probeer uit te leggen dat er een veiligheidsmonitor is, en dat er zich een aantal problemen kunnen voordoen. Afhankelijk van die vastgestelde vormen van onveiligheid kunnen in een actie telkens andere accenten worden gelegd. De beslissing om controleacties te laten plaatsvinden en de aard van de acties zijn afhankelijk van de noodzaak. Ik ben ervan overtuigd dat gezamenlijke acties voor onze reizigers en ook voor het personeel goed zijn en dat daardoor het veiligheidsgevoel is gestegen.

U weet ook wel dat dergelijke acties niet dagelijks worden ondernomen. Maar wanneer het nodig is, op plaatsen waar er knelpunten worden gesignaleerd, zal dat in de toekomst nog gebeuren.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, minister, ik vind het normaal dat men aandacht besteedt aan wat er gebeurt in het openbaar vervoer en dat men oog heeft voor de veiligheid van het openbaar vervoer. Het is goed dat men werkt met een veiligheidsmonitor.

Ik veronderstel dat het een eerste voorwaarde is dat de veiligheidsmonitor heel duidelijk moet aangeven dat er in een bepaald gebied problemen bestaan. Ik heb de gegevens niet gezien voor deze actie, maar ik mag ervan uitgaan dat dit hier het geval is. Natuurlijk is er ook de wijze waarop dit gebeurt. De wijze waarop het hier is gebeurd, is niet goed. De bussen werden afgeleid, de mensen moesten uitstappen en op een rijtje staan om te worden gecontroleerd, en ze leden daarbij ook nog tijdverlies. Dit is geen goede manier van werken van De Lijn. Dat de politie ernstig druggebruik controleert, vind ik maar normaal. Ik vind dit geen taak van De Lijn. Dat zou op een andere manier opgelost kunnen worden.

Mevrouw de minister, u zegt zelf in uw betoog dat het vooral de bedoeling is de reizigers te beschermen. Ik heb niet de indruk dat deze actie, zoals ze was opgezet, bedoeld was om de reizigers te beschermen. Dat blijkt ook uit de resultaten van de actie. Het is goed dat de drie zwartrijders werden betrapt, maar dat kon ook met een gewone routinecontrole. Dan was er ook die ene jongedame met een gebruikshoeveelheid drugs op zak: dat is toch maar een mager resultaat. Ik vind dit geen goede combinatie. In die zin overtuigt uw uitleg mij niet.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik meen uit uw uiteenzetting te hebben begrepen dat wij dezelfde doelstelling nastreven: een zo veilig mogelijk openbaar vervoer. Ik begrijp dat een dergelijke actie bij sommige gebruikers van het openbaar vervoer wat comfortproblemen schept. Ik heb het nagevraagd bij De Lijn: er zijn ook veel positieve reacties binnengekomen.

Ik vind het wel belangrijk, en ik denk dat wij elkaar daarin kunnen vinden, dat het geen acties zijn met de natte vinger om eens te voelen van waar de wind komt. Neen, de monitor toont aan waar de problemen zijn en pas dan gaat men over – conform het samenwerkingsprotocol – tot een actie, die dan natuurlijk gezamenlijk door de politiediensten en De Lijn wordt gevoerd. Ik kan u volgen dat het belangrijk is dat die acties zo zorgvuldig en accuraat mogelijk worden voorbereid en dat de hinder zo veel mogelijk wordt beperkt. Daar hebt u absoluut een punt.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Het protocol bestaat sinds 2006. Mag ik suggereren dat er binnenkort een evaluatie wordt gemaakt van de gezamenlijk gevoerde controleacties, waarbij wordt bekeken wat de reacties zijn van de politie, van De Lijn, maar ook van de gebruikers van het openbaar vervoer?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De engagementen die ik aanga in de commissie, worden nu altijd heel zorgvuldig genoteerd. Ik wik dus mijn woorden. Ik ben niet zeker, maar ik vermoed dat er na elke actie een evaluatie gebeurt, want dat lijkt me evident bij het streven naar een efficiënte werking. Ik zal navragen of er algemene jaarlijkse en tweejaarlijkse evaluaties gebeuren en als dat het geval is, dan worden ze ter beschikking gesteld.

De heer Jan Peumans: Minister, ik wil hier toch even bij aansluiten. We hebben tijdens de vorige legislatuur naar aanleiding van de veiligheidsmonitor gevraagd om het parlement er regelmatig van op de hoogte te brengen. We suggereerden dat ook aan voormalig minister Van Brempt, omdat er toen voortdurend vragen werden gesteld.

Mijnheer Watteeuw, u herinnert zich de problemen nog wel die zich voordeden op een paar lijnen in Antwerpen. Toen heeft De Lijn een groot veiligheidsplan ontwikkeld en ze rapporteert er ook regelmatig over. De vorige minister stuurde het maar af en toe naar de

commissie. Het biedt een heel goede inzage in het reilen en zeilen van wat men doet op het vlak van veiligheid en al wat daarmee te maken heeft.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, dat is een goede suggestie. De vorige vraag die u me hier stelde, mijnheer Watteeuw, betrof het vooraan opstappen op de bussen en dat past perfect in het socialeveiligheidsplan, dat werd opgemaakt na de reeks incidenten van enkele jaren geleden. Het lijkt me inderdaad nuttig dat wat bestaat, ook regelmatig wordt doorgestuurd.

De heer Filip Watteeuw: Minister, staat u me toe eraan te twijfelen of het vooraan opstappen enig effect zal hebben.

Minister Hilde Crevits: Daarover heb ik gezegd dat er een evaluatie komt.

De heer Filip Watteeuw: Ja, u hebt gezegd dat die er na één maand zou komen. Wel, de invoering gebeurde één maand geleden en ik veronderstel dus dat we de evaluatie hier binnenkort zullen krijgen.

Minister Hilde Crevits: Ik zal mijn best doen.

De voorzitter: U weet dat het Uitgebreid Bureau ermee akkoord is gegaan dat van alle toezeggingen door een minister een oplijsting wordt gemaakt.

Minister Hilde Crevits: Ja, en die lijst wordt elke week langer.

De voorzitter: Ja, ze wordt elke week langer en op een bepaald moment wordt die gepubliceerd.

Minister Hilde Crevits: Ondertussen werden een aantal beloften al ingelost.

De voorzitter: Ik heb helemaal geen waardeoordeel uitgesproken.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de toegekende bonussen aan het management van BAM

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, ik had graag conform artikel 69, punt 2, en artikel 54, punt 4, van het reglement de spoedbehandeling gevraagd van het voorstel van resolutie binnen dezelfde context en over hetzelfde onderwerp als de vraag van de heer Decaluwe. Ik meen dat het voorstel van resolutie en de behandeling ervan zeker aanvullend zijn op het initiatief van de heer Decaluwe, en ik vraag daarom de spoedbehandeling goed te keuren conform artikel 69, punt 2, en artikel 54, punt 4.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, ik heb er geen enkel probleem mee om hier één pakket van te maken, maar misschien is het voorstel van resolutie zonder voorwerp na het antwoord van de minister. Het lijkt me logisch om de vraag en het antwoord van de minister af te wachten en dan de heer Reekmans het voorstel van resolutie te laten toelichten.

De voorzitter: Mijnheer Reekmans, het is natuurlijk mogelijk dat er een antwoord van de minister komt waardoor het voorstel van resolutie zonder voorwerp wordt.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, ik ben zelfs van oordeel dat het voorstel van resolutie een oplossing kan bieden bij de derde vraag van de heer Decaluwe.

De voorzitter: U kent het antwoord van de minister al, dat vind ik knap. *(Gelach)*

De heer Ludwig Caluwé: Tot nader order worden de vragen hier aan de ministers gesteld en de antwoorden door de ministers gegeven.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag om uitleg gaat over de toegekende bonussen aan het management van BAM. Ik verwijs daarbij naar mijn enige bron van informatie, dat moet ik eerlijk toegeven. Naar aanleiding van het artikel ter zake in De Morgen heb ik geprobeerd om aan nog meer informatie te geraken, maar dat is niet gelukt. Het is belangrijk dat u dit weet.

Ik heb mijn vraag dus gebaseerd op het artikel van vrijdag 16 oktober 2009. Daarin staat dat de voorzitter van BAM, de heer Vinck, het driekoppige management vorig jaar een bonus heeft toegekend. Het gaat dus om bonussen die werden toegekend voor het werkingsjaar 2007. Het is nu al eind 2009, maar wegens overdracht van het voorzitterschap van de heer Desmyter aan de heer Vinck is er vertraging geweest. Op zich is hier niets verkeerd aan, maar volgens de krant zouden de bonussen toegekend zijn zonder de voorgeschreven procedures te volgen. Volgens de interne procedure kunnen dergelijke bonussen maar worden toegekend als de raad van bestuur en het remuneratiecomité zich daarmee akkoord verklaren.

De vraag is natuurlijk welke criteria worden gehanteerd voor het geven van bonussen. In bepaalde bedrijven moet daarvoor een bepaalde omzet gehaald worden. Denken we maar aan de banken – maar we hebben gezien waartoe dat heeft geleid. Er kan ook worden gezegd dat fantastisch werk werd geleverd, of men kan een andere reden opgeven. We hebben het dus over 2007 en de resultaten zijn wat ze zijn. In de driekoppige top zat de communicatieman niet, maar het andere personeel heeft ook bonussen gekregen. Als het gaat om communicatie, dan was die in 2005, 2006 en 2007 – en ik druk me nogal zacht uit en de voorzitter zal me bijtreden – abominabel. De woordvoerder, de heer Orbaen, heeft op dat vlak toch wel een aantal fouten gemaakt.

De vraag blijft of de criteria daarin meespelen of niet. Feit is dat volgens de krant het bonusverhaal niet werd voorgelegd aan de raad van bestuur. Ook de tussenkomsten van de twee regeringscommissarissen werden niet accuraat opgevolgd of zelfs genegeerd. Er zouden daaromtrent contacten zijn geweest, een zestal maanden geleden. Kunt u enige duidelijkheid verschaffen, minister, over hoe de vork in de steel zit? Uiteindelijk kunnen wij ons alleen maar baseren op een aantal krantenartikels.

Kunt u mij een exacte schets geven van de feiten die zich hebben voorgedaan, ook procedureel, rond de goedkeuring van de bonussen? Waarom werden de opgelegde procedures niet gevolgd? Waarom werd niet gereageerd op de tussenkomsten van de regeringscommissarissen? Op welke manier kan dit bonusbedrag alsnog gerecupereerd worden?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, minister, collega's, het proces van BAM is hier al voldoende gemaakt. Het heeft weinig zin om nog op die rijdende ambulance te blijven schieten. Toch zou ik graag van de minister vernemen wat er in de aanbevelingen van de regeringscommissarissen stond. Zij hebben immers vastgesteld dat de procedure, waarbij de voorzitter naar verluidt een aantal leden van de raad van bestuur heeft gecontacteerd in verband met de bonussen, niet conform de regels was. Men heeft eigenlijk een telefonische ronde ingelast om de raad van bestuur een beslissing te laten nemen. Naar verluidt zou ook niet iedereen van de raad van bestuur tijdens die telefonische ronde zijn opgebeld.

Minister, klopt het dat er een telefonische procedure is gevolgd? Klopt het dat in die telefonische procedure niet iedereen van de raad van bestuur is gecontacteerd? Wat was precies de kritiek die de regeringscommissarissen hebben overgemaakt aan de functioneel betrokken ministers? Welk gevolg is gegeven aan de kritiek van de regeringscommissarissen?

Als ik een aantal krantenartikels goed begrepen heb, is daar geen gevolg aan gegeven. Zij hebben hun kritiek geuit bij het feit dat de bonussen op dergelijke wijze toegekend werden.

De feiten wijzen ook uit dat de bonussen niet verdiend waren. Na karrenvrachten studies en miljoenen euro's aan studie- en campagnewerk heeft men maar één op de zeven Antwerpenaren kunnen overtuigen van het BAM-project. Dan kun je allermist spreken van een geslaagde bedrijfsvoering. In die zin vind ik het ook compleet onbegrijpelijk dat men op het idee komt om die mensen bonussen te geven die niet in verhouding staan tot het afgeleverde werk.

Nog meer onbegrijpelijk is het feit dat de opmerkingen van regeringscommissarissen blijkbaar blijven liggen en dode letter blijven als ze op de tafels van de betrokken ministers terechtkomen.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, minister, collega's, LDD heeft een voorstel van resolutie ingediend voor een onmiddellijke terugvordering van de bonussen door de Vlaamse Regering. Na het dossier-Slangen krijgen we nu dit. De bonus voor de chief executive officer, de financieel manager en de manager bestuurlijke zaken bedraagt 4,7 percent. Dat getuigt volgens mij van de pure wereldvreemdheid van dit instituut.

Naast ons voorstel van resolutie gaat het mij ook over de agentschappen op zich. Het is overigens niet de eerste keer dat we die discussie voeren. Recent heb ik ook de luchthaven van Oostende aangehaald. Collega's, het desbetreffende agentschap is het zoveelste agentschap dat bijna oncontroleerbaar is. Twee regeringscommissarissen hebben heel duidelijk gezegd dat dit niet kan, maar het enige waar zij in slagen, is het mildereren en het afremmen van de bonus.

Minister, we kunnen ook nog een hele discussie voeren over de bevoegdheden en de slagkracht van en de noodzaak aan regeringscommissarissen in Vlaanderen, maar daarover zal ik in deze legislatuur nog de nodige interpellaties tot minister Bourgeois richten.

Dat de twee regeringscommissarissen moeten gaan bemiddelen tussen de BAM-voorzitter en de Vlaamse Regering om de bonus alleen nog maar af te remmen, is 'du jamais vu'. Dat kan totaal niet. U moet onmiddellijk actie ondernemen. Eigenlijk vind ik het erg dat wij vandaag in deze commissie een vraag om uitleg moeten stellen en dat er een voorstel van resolutie moet worden ingediend voor iets wat elke modale Vlaming met gezond verstand weet, namelijk dat je in een organisatie als BAM, die er de voorbije jaren niets van heeft terechtgebracht, geen bonussen moet uitdelen.

Ik kom uit de privésector. Ik heb nog nooit meegemaakt dat er bonussen worden uitgedeeld aan mensen die onbekwaam zijn of die geen resultaten leveren. In de openbare sector kan dat blijkbaar wel. We moeten dit een halt toeroepen. Het gaat veel verder dan dit voorbeeld. Ik hoop dan ook dat u zo meteen maar één antwoord geeft, namelijk dat er een onmiddellijke, onverwijld terugvordering komt van de bonussen.

De heer Jan Peumans: Ik wil even opmerken dat het al verheugend is dat de regeringscommissarissen eindelijk eens iets gedaan hebben. Wij hebben bij de voortgangsrapportages vaak gevraagd wat de regeringscommissarissen eigenlijk deden. Ik heb daar bijna nooit een antwoord op gekregen van de ministers.

De heer Bart Martens: Het is niet omdat u geen antwoord kreeg, dat ze niets deden.

De heer Jan Peumans: Dan is het nog straffer. Wij hebben dat altijd ter sprake gebracht bij de voortgangsrapportages.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, ik zal proberen u een schets te geven van de feiten en de historiek. Het gaat hier om een variabel verloningssysteem dat in heel veel

bedrijven wordt toegepast, ook binnen de Vlaamse overheid. Ik verwijs bijvoorbeeld naar onze topkaders. In concreto draait het hier om de toekenning van een bonus voor het werkjaar 2007 aan de chief executive officer (CEO), de chief financial officer (CFO) en de chief operational officer (COO) van BAM.

De discussie betreft niet de hoogte van de bonussen, maar wel de wijze waarop de besluitvorming over de bonussen tot stand is gekomen. De beslissing over de bonussen en de wijze waarop de beslissing tot stand komt, zijn de bevoegdheid van de nv BAM als autonoom overheidsbedrijf, volgens een afgesproken procedure binnen het bedrijf. Het is de taak van de raad van bestuur van de nv BAM om erop toe te zien dat de procedures correct worden toegepast en te bekijken of hij zich al dan niet kan verzoenen met de hoogte van de voorgestelde bonussen.

De variabele verloning is een onderdeel van het remuneratiepakket voor personeel en management. De variabele verloning wordt bepaald aan de hand van een jaarlijkse evaluatie van elk personeelslid. Voor de managers moet die evaluatie gebeuren door een onafhankelijk extern bureau. BAM heeft ervoor gekozen om daarbij dezelfde systematiek toe te passen als de systematiek die de Vlaamse overheid hanteert voor de N-functies.

Ik heb me over het precieze verloop van de feiten geïnformeerd bij de nv BAM en bij de regeringscommissarissen. Ik zal nu het relaas van de feiten citeren zoals de nv BAM het mij schriftelijk heeft meegedeeld. Over de documenten zal ik nog even moeten overleggen met de voorzitter. Een aantal documenten kunnen nu al besproken worden, maar de evaluatierapporten en dergelijke zijn confidentieel. Die moeten opgenomen worden in de Rekenhofrapportage. Ik kan die niet zomaar geven.

Ik citeer het antwoord van de nv BAM: “Met dit schrijven wil ik u op de hoogte brengen van de besluitvorming aangaande het bepalen en toekennen van de variabele verloning voor het management van BAM voor het evaluatiejaar 2007. Het is hierbij van belang vast te stellen dat de evaluatie van het management dezelfde methodiek volgt als deze voor het topkader van de Vlaamse overheidsdiensten. Voor elk van de managers werd een evaluatierapport opgesteld door een onafhankelijk extern bureau, in casu Accord, op basis van een bottom-up en top-down evaluatie, aangevuld met interviews. Deze grondige aanpak moet het al dan niet toekennen van de bonussen objectiveren.

De evaluatierapporten werden op 10 juni 2008 door de externe adviseur toegelicht aan het remuneratiecomité, bestaande uit de voorzitter van de raad van bestuur en twee bestuurders. Op dit remuneratiecomité werd afgesproken dat de voorzitter met de andere leden van het comité een voorstel aan de raad van bestuur zou uitwerken inzake de variabele verloning (‘bonus’) voor de prestaties van het jaar 2007. Het agendapunt inzake variabele verloning stond geagendeerd op de raad van bestuur van 27 juni 2008. Het punt werd evenwel verdaagd naar een volgende raad van bestuur. Op dezelfde dag, 27 juni 2008, besliste de Vlaamse Regering om de raad van bestuur te herschikken. Op de raad van bestuur van 19 september 2008 volgt een eerste bespreking van dit agendapunt, in afwezigheid van de managers. De raad van bestuur is van oordeel het personeel – iedereen behalve de managers – een gelijke bonus van 3 percent te geven.”

Mijnheer Decaluwe, u sprak daarnet over het verschil tussen managers en anderen. Dat is dus de beslissing van de raad van bestuur.

“Op de raad van bestuur van 17 oktober 2008 komt de raad op deze beslissing terug en herneemt hij de methodiek van de vorige jaren, waarbij de raad van bestuur voor het personeel een budget goedkeurt van 3 percent van de loonmassa, dat door het management individueel toegekend kan worden volgens de resultaten van de evaluatie van ieder personeelslid.”

In plaats van 3 percent toe te kennen aan iedereen, stelt men dus dat de te gebruiken massa 3 percent bedraagt. Afhankelijk van de individuele evaluaties kun je variëren in de uitkering.

“Op de raad van bestuur van 17 oktober 2008 heeft het remuneratiecomité nog geen voorstel van bonus klaar voor de managers. Het remuneratiecomité vergadert op 17 oktober 2008, na de zitting van de raad. Het remuneratiecomité bereikt overeenstemming met betrekking tot de bonussen voor de managers, en de voorzitter voert een telefonische bevraging uit bij de overige bestuurders betreffende het voorstel van het remuneratiecomité. Deze besluitvorming werd genotuleerd. De bonussen werden uitbetaald. Globaal bedraagt de bonus 4,7 percent van de loonmassa, dat is te vergelijken met een vork van 0 tot 20 percent voor het topkader van de Vlaamse overheid.

De regeringscommissarissen hebben aangegeven dat zij niet op het remuneratiecomité van 17 oktober 2008 waren uitgenodigd en dat de besluitvorming ontbreekt in de verslagen van de raad van bestuur. De regeringscommissarissen hebben wel alle inzage gekregen: de evaluatierapporten, de notulering over de besluitvorming en het resultaat aangaande de bonussen van het management.” Tot hier het citaat uit het schrijven dat ik van BAM heb ontvangen.

De briefwisseling van de regeringscommissarissen dateert van 2 december 2008 aan de voorzitter van de nv BAM en van 13 februari 2009 aan de bevoegde ministers. De brieven werden verstuurd naar de drie destijds bevoegde ministers: minister Van Mechelen, minister Van Brempt en mijzelf. Belangrijk is daarbij dat deze brieven niet over de hoogte van de bonussen gaan, maar wel over de wijze van besluitvorming. Ze wijzen voornamelijk op het feit dat de raad van bestuur niet formeel werd geraadpleegd na de vergadering van het remuneratiecomité op 17 oktober 2008. Het wordt ook in de brief gezegd: het is telefonisch gebeurd, maar niet formeel. De relevante passage over de bonussen stelt dat de procedure voor de toekenning van de bonussen niet werd gevolgd en dat het punt dus niet meer formeel op de agenda van de raad van bestuur werd geagendeerd.

Ook is er het feit dat de commissarissen niet werden uitgenodigd voor het remuneratiecomité na de raad van bestuur van 17 oktober 2008. Wel bevestigde de regeringscommissaris – die ik daarover heb ondervraagd omdat ik voelde dat er een spanning bestond – mij schriftelijk dat hij effectief inzage heeft gehad in de notulering en in de beslissing van het laatste remuneratiecomité en dat hij inhoudelijk geen probleem heeft met de hoogte van de bonussen op zich. Hij bevestigt ook dat er zich sindsdien geen dergelijke incidenten met betrekking tot het respecteren van procedures meer hebben voorgedaan.

Ik probeer samen te vatten. Is de evaluatie gebeurd? Ja. Is er een voorstel geweest en een vergadering van het remuneratiecomité? Ja. Is het punt formeel op de raad van bestuur geagendeerd? Neen, dat is gebeurd via een schriftelijke bevraging van de overige bestuurders. Hebben de regeringscommissarissen inzage gekregen in het volledige dossier, en daarmee bedoel ik ook de beslissing van het remuneratiecomité en alles wat daaraan ten grondslag ligt? Ja. Dat is het verslag dat mij werd gegeven.

Wat de reactie van de Vlaamse Regering betreft, kan ik u melden dat er in de schoot van de Vlaamse Regering wel degelijk overleg is geweest. Maar er is inderdaad beslist om niet schriftelijk te reageren op het schrijven van de regeringscommissarissen. De Vlaamse Regering heeft het standpunt ingenomen dat het al dan niet toekennen van variabele verloningen en de hoogte daarvan volledig de bevoegdheid is van de raad van bestuur. De toekenning van die bonussen is de verantwoordelijkheid van BAM als autonoom overheidsbedrijf. Als er problemen zouden zijn, doordat bijvoorbeeld een dossier niet meer formeel is genotuleerd of geagendeerd, dan moeten de bestuurders vragen om dat opnieuw te notuleren.

Schorsing van een beslissing op een raad van bestuur door regeringscommissarissen was dan ook niet aan de orde. Er werd dus beslist om niet schriftelijk te reageren op het schrijven van de commissarissen.

Wat nu het voorstel betreft om dat bonusbedrag te recupereren, denk ik dat dit vandaag zou moeten gebeuren door een actie van de raad van bestuur van de nv BAM. Mijn punt is dat er een evaluatie is geweest. De regeringscommissarissen bevestigen mij dat ze inhoudelijk geen enkel probleem hebben met het feit dat die bonussen zijn betaald en uitgekeerd, maar dat ze wel een probleem hebben, of hadden, met de procedure die gevoerd wordt en met de formele agendering post factum op de raad van bestuur.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, eerst en vooral dank ik u voor uw antwoord, met de weergave van de feiten. Ik onthoud een aantal belangrijke elementen die voor mij nieuw zijn in vergelijking met de informatie waarover we beschikten.

Er is een evaluatie geweest door een extern onafhankelijk bureau. Dat is een eerste belangrijke vaststelling. De evaluatierapporten van het personeel kunnen om redenen van privacy niet zomaar te grabbel gegooid worden. Ik heb daar begrip voor. Anderzijds leeft toch de indruk of werd de perceptie gecreëerd dat alles een beetje stoemelings of achter de rug gebeurde. Dat is inderdaad niet zo gebeurd: alle leden van de raad van bestuur en de regeringscommissarissen wisten het. Maar strikt procedureel moest dat formeel op een raad van bestuur bekrachtigd zijn. Ik ken nu ook het huishoudelijk reglement van de nv BAM niet, maar dan kunnen de regeringscommissarissen al dan niet binnen de zeven dagen reageren bij de voogdijoverheid. Zo werkt het in elk geval bij agentschappen. BAM is iets specifiefs. Dit kon of dit kon niet, maar mijn grootste zorg is dat er een externe evaluatie is geweest en dat iedereen het wist.

Kan, strikt juridisch, het bonusbedrag worden gerecupereerd? Ik vind persoonlijk dat dit voor een aantal personen wel eens mag. Maar we leven in een rechtsstaat: het moet in een duidelijk juridisch kader gebeuren. Ik heb alle begrip voor het antwoord van de minister op dat punt: het is niet eenvoudig om zomaar even alles te recupereren.

De beslissing van het Rekenhof is vrij recent. Het Rekenhof heeft waarschijnlijk nog geen enkele controle uitgevoerd. Voorzitter, aangezien er nog wel voortgangsrapportages zullen komen, moeten wij het Rekenhof zijn werk laten doen. Als het Rekenhof formeel vaststelt dat er een aantal ernstige procedurele problemen zijn, dan moet – binnen onze bevoegdheid – het signaal worden gegeven aan de raad van bestuur van BAM om te zeggen dat er fouten zijn gemaakt en dat die ofwel juridisch-formeel moeten worden hersteld ofwel worden gerecupereerd. We leven nog altijd in een rechtsstaat. Dat is de enige logische oplossing. We moeten rustig afwachten wat het Rekenhof daarvan zegt. We moeten van hieruit, voorzitter, het Rekenhof erop wijzen dat die vraag zal komen en dat het daar speciaal op moet letten. Wij moeten eventueel nog de bijkomende vraag stellen wat zijn advies daarover zal zijn. Dan moeten we in alle rust en sereniteit dat bijkomende opdrachtje van het Rekenhof afwachten. Daarna moeten we kijken wat er gebeurt.

Minister, ik onthoud uit uw uitleg vooral dat het niet stoemelings gebeurt, of achter de schermen. Dat is belangrijk. Men kan zich inderdaad vragen stellen over die bureaus. De heer Reekmans heeft een punt. Mijnheer Peumans, wij hebben met betrekking tot een aantal punten al kunnen onderzoeken of een en ander goed functioneerde. In de communicatie is er geblunderd, maar dat is iets anders. Anderzijds zijn de externe bureaus onafhankelijk. Politici kunnen niet zomaar beslissen om al dan niet de bonussen in te trekken. BAM heeft het via de raad van bestuur op een vrij transparante manier gespeeld, maar strikt procedureel waarschijnlijk niet correct. Ik suggereer dus enkel aan het Rekenhof te vragen dit bijkomend te bekijken en aan het parlement te suggereren wat het moet doen.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Decaluwe, het feit dat het niet stoemelings gebeurd is, maakt het voor mij nog veel erger. Alleen al het feit dat dit agentschap, BAM, dit als instituut durft te doen, bewijst nog meer de wereldvreemdheid van die mensen. Ik ben het niet altijd

eens met wat de sp.a zegt, maar de sp.a in Antwerpen heb ik toch altijd horen zeggen dat vooral BAM een beetje op zichzelf leefde en een soort stad in de stad wou worden.

Als ik nu deze informatie hoor, minister, is er toch nog altijd één iets mij niet duidelijk. Bij mijn weten is de Vlaamse overheid sinds augustus 2003 hoofdaandeelhouder van de publiekrechtelijke nv BAM. Ik ben geen eminent jurist en ik wil me ook niet meten met eminente juristen in Vlaanderen, maar mijn boerenlogica en mijn gezond verstand zeggen me dat wanneer een hoofdaandeelhouder een beslissing van de raad van bestuur wil terugroepen, dat in een normaal bedrijf kan. Indien in het voorstel van resolutie dat dadelijk ter sprake komt, het Vlaams Parlement zou beslissen de Vlaamse Regering de opdracht te geven om deze bonus terug te vorderen, dan moet de Vlaamse overheid dit als hoofdaandeelhouder sinds augustus 2003 wel degelijk kunnen. Ik zie daar geen juridisch probleem. Als eminente juristen dat tegenspreken, ben ik altijd bereid daarover in debat te gaan.

Minister, wij moeten hier optreden. Hier moet een actie gebeuren. Als hier niet tegen wordt opgetreden, zetten wij de deur open voor nog meer regelrechte kemels. Want dit kun je effectief niet klasseren onder ‘goed bestuur’.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, ik hoor dat de evaluatie correct gebeurd is. Dat zal dan wel zo zijn. Ik wil mij ook niet uitspreken over de hoogte van het bedrag. Maar het flagrant naast zich neerleggen van de procedures – en dan heb ik het over het niet agenderen en over het pas achteraf terugkoppelen naar de regeringscommissarissen – baart mij zorgen. De terugkoppeling is in mijn ogen te laat gebeurd.

Ik steun de vraag van de heer Decaluwe over het Rekenhof. Ik stel mijn vraag rechtstreeks aan de regering en aan u, minister: kunnen wij met betrekking tot dit aspect en de hervorming, in het kader van de werkgroepen die nu worden opgericht en van de herstructurering van BAM, een initiatief verwachten van de Vlaamse Regering om dit in de toekomst te voorkomen? Wij blijven als hoofdaandeelhouder immers spelen met Vlaams overheidsgeld. Je kunt dan wel zeggen dat de raad van bestuur autonoom kan beslissen, maar het blijft gemeenschapsgeld. Het is de verantwoordelijkheid van het Vlaams Parlement om goed te weten wat daarmee gebeurt. Ik verwacht een initiatief van de Vlaamse Regering om dit soort zaken in de toekomst te voorkomen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, ik denk dat de regeringscommissarissen hun werk gedaan hebben. Ze hebben inhoudelijk blijkbaar geen problemen met de toegekende bonussen. Die werden trouwens toegekend na een evaluatie door een extern bureau. De spelregels zijn daar gevolgd.

Je kunt dan kritiek hebben op dat extern bureau. Dat is in de wereld waarin wij leven vaak het geval. Ook Dexia-dochter CFA, die vol rommelkredieten zat, kreeg van de kredietwaarderingsmaatschappij een triple A-rating, dat is de hoogste graad van kredietwaardigheid, en achteraf bleek die dochter virtueel failliet te zijn.

Ik heb er alle begrip voor dat de regeringscommissarissen zich voor de beoordeling van het werk van het personeel van BAM verlaten op de evaluatie van het externe bureau. Maar tegelijkertijd hebben ze ook aan de functioneel bevoegde minister laten weten dat de procedure niet correct was gevolgd. Dan vind ik het toch merkwaardig dat de regering daar geen gevolg aan geeft. Een aantal personeelsleden krijgen hier een bonus, maar dat is niet op een rechtsgeldige manier gebeurd. Het boekje is hier niet gevolgd. Met die opmerking wordt niets gedaan.

Ik vind dat de regering minstens tegen BAM moet zeggen – en dat kan nu nog – dat een en ander ofwel juridisch-technisch in orde moet komen en dat die beslissing gelegitimeerd moet worden, ofwel dat die bonussen op de een of andere manier worden gerecupereerd. Het is een

van de twee. Je kunt dat niet blauwblauw laten. Je kunt aan de raad van bestuur van BAM niet zomaar zeggen dat wij over de hoogte van die bonussen niets te zeggen hebben omdat dat tot stand is gekomen op basis van een voorstel van een extern bureau. We kunnen daar niet overgaan tot de orde van de dag.

Wat betreft het laatste, sluit ik mij aan bij wat de heer Peeters zegt: als wij nog een vehikel als BAM behouden, moeten wij in de toekomst meer hebben dan regeringscommissarissen die alleen achteraf bepaalde opmerkingen kunnen maken en op voorhand niet hun zeg kunnen doen over het reilen en zeilen van een dergelijke organisatie en de manier waarop die haar beleid voert.

De voorzitter: Mijnheer Martens, dat laatste is niet waar. Ik heb alle verslagen van de raad van bestuur gelezen. De regeringscommissarissen zijn permanent aanwezig op de vergadering van de raad van bestuur en kunnen dienaangaande alle maatregelen nemen.

De heer Bart Martens: Het probleem hier was dat het niet formeel geagendeerd werd op de raad van bestuur.

De voorzitter: Dat is ook zo in het remuneratiecomité.

De heer Bart Martens: Zij hebben niet de mogelijkheid om – niet binnen de zeven dagen, zoals de heer Decaluwe zegt, maar binnen de vier dagen – beslissingen van de raad van bestuur te overrulen. Maar als het niet formeel geagendeerd staat, wat kunnen zij dan nog doen?

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Collega's, ik probeer toch even te reconstrueren wat ik opmaak uit het antwoord van de minister.

Ik begrijp dat de nieuw samengestelde raad van bestuur met de wijze van werken een aantal dingen misschien wel wat te vlot opvatte en dat de regeringscommissarissen de puntjes op de i hebben gezet door te stellen dat een aantal zaken echt wel formeel geagendeerd dienden te worden, dat de leden daarover niet langer informeel konden beslissen, ook al was dat rechtmatig, en dat de procedure doorlopen diende te worden. Ik heb de indruk dat dat gebeurd is.

Wat de hoogte van de bonussen betreft, heb ik gehoord dat ze vergelijkbaar waren met wat de voorgaande jaren werd toegekend en met wat er gebeurt voor de Vlaamse overheidsmanagers, en dat men in principe tot 20 percent kan gaan. Het gaat over een variabele verloning. Men spreekt over bonussen, maar het gaat over een variabele verloning van een gedeelte van het loon, en die kan, in functie van prestaties en evaluatie, tot 20 percent bedragen. We spreken hier over 3 tot 4 percent.

Wat ik vooral merkwaardig vind, is dat dit incident plaatsvond in oktober, november van 2008, waarover toen niets naar buiten werd gebracht en waarover toen geen enkele vorm van communicatie was, maar dat dit enkele dagen voor de volksraadpleging in Antwerpen plots naar buiten werd gebracht. De vraag die we moeten stellen, is waarom dat toen gebeurde en niet eerder. Waarom hebben we daarover niet eerder gediscussieerd als het werkelijk een dusdanig zwaar vergrijp was?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Martens, ik vind wat u zegt een beetje pijnlijk, want een van de ministers van uw signatuur zat mee in de regering. Ik heb gezegd dat daarover overleg gepleegd werd en dat we tot een consensus zijn gekomen over de reden waarom we niet schriftelijk zouden reageren. Als u zich daarover wilt bevragen, doet u dat dan maar.

Wat heel belangrijk is, is dat de regeringscommissaris terecht een brief schreef toen hij opmerkte dat er een besluitvorming bezig was waarin hij geen inzage had, dat er iets sluimerde waarbij hij buitenspel gezet dreigde te worden. Het was voor mij ook heel belangrijk om te weten of de regeringscommissaris post factum alle gegevens had kunnen

inzien. U hebt natuurlijk een punt, want als er een besluitvorming is, zou het niet kunnen dat ze het dossier nooit hadden kunnen inzien. Hoe ze dat doen, valt onder hun bevoegdheid, maar als de Vlaamse overheid regeringscommissarissen heeft, dan moeten zij de documenten kunnen raadplegen. De regeringscommissaris heeft me bevestigd dat hij het dossier effectief volledig heeft kunnen inzien, dat hij gezien heeft wat de basis was en hoe het gelopen is, en dat hij geen probleem had met de inhoud ervan, maar dat hij toch vond dat het nog een keer officieel geagendeerd mocht worden op de raad van bestuur. Ik heb daarnet al in mijn antwoord gezegd dat er sindsdien ter zake geen enkel probleem meer is geweest. Ik ga ervan uit dat die transparantie er nu wel is.

Wat de vraag voor het Rekenhof betreft, nog het volgende. Ik denk dat hier al heel lang een heel transparant en goed controlesysteem werkt. Het Rekenhof zal zijn werk doen inzake alle documenten over hoe de evaluatie is gebeurd en wat er is gebeurd, maar ik wil nogmaals opmerken, mijnheer Reekmans, dat BAM werd opgericht als nv van publiek recht. De Vlaamse Regering moet die nv haar werk laten doen. De procedures worden daar gevolgd, maar wij kunnen ons niet inmengen en zeggen wat er moet gebeuren of wat we zullen afschaffen. Dat gebeurt niet, want dat zou de ESR-afspraken die indertijd werden gemaakt, in gevaar brengen.

Ik hoop dat ik alvast enige duidelijkheid heb verschaft. De documenten ter staving van wat ik heb gezegd, worden in het kader van de rapportages overgemaakt.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, bedankt voor de aanvullende antwoorden. Ik herhaal dat we alles nog eens moeten laten bekijken door het Rekenhof en vragen wat het denkt over de procedure. We praten over 2007, maar wat met 2008 en wat met het ‘succesvolle’ jaar voor BAM, 2009? Ik kan me niet voorstellen dat een extern bureau zal stellen dat er nog bonussen uitgekeerd zullen worden voor 2009: dat was een – zacht uitgedrukt – moeilijk jaar.

De heer Caluwé heeft natuurlijk voor 100 percent gelijk dat we praten over variabele lonen. Ik weet niet of dat hier het geval is, maar meestal worden variabele lonen gekoppeld aan resultaatverbintenissen. Het is dus goed dat het resultaat voor 2009 nihil is. Over 2007 kunnen we discussiëren, mijnheer Reekmans, want toen zat men in volle voorbereiding. Ik ben geen grote voorstander of fan van het BAM-management, maar eerlijk is eerlijk, we mogen BAM niet alles verwijten, want een reden is ook dat de politieke wereld zijn mening heeft gewijzigd.

Voorzitter, ik kijk uit naar de suggesties van het Rekenhof over de acties die we eventueel kunnen ondernemen.

De voorzitter: Mijnheer Reekmans, in verband met de stukken van het Rekenhof en BAM geldt het principe dat vanaf het ogenblik dat er een voortgangsrapportage is geweest, alle stukken die het Rekenhof had nagekeken en gecontroleerd, ter beschikking worden gesteld van de volksvertegenwoordigers. Het betreft onder meer ook alle verslagen van de raad van bestuur tot een bepaalde datum.

Mijnheer Decaluwe, aangezien het een tijd geleden is, zal ik het Rekenhof, in het licht van de voortgangsrapportage, eerst contacteren en vragen of het dit aspect bekeken heeft. Als dat niet het geval is, zullen we vragen om een aanvullend onderzoek te doen naar het tot stand komen van de bonussen.

Het incident is gesloten.

■